

Huvudman
info@adm.kunskapsskolan.se

2017-05-19

Dnr 400-2016:6993

Rektor
linda.noaksson@adm.kunskapsskolan.se

Beslut

för Kunskapsskolan Jönköping i Jönköpings kommun efter kvalitetsgranskning av undervisningens organisation på skolor där det finns obehöriga lärare

Inledning

Skolinspektionen har genomfört en kvalitetsgranskning av undervisningens organisation på skolor där det finns obehöriga lärare. Som obehörig lärare räknas lärare som undervisar i ett ämne de saknar legitimation för. Syftet är att granska hur rektor, givet situation med obehöriga lärare, leder och organiserar arbetet för att säkerställa att eleverna får en undervisning med sammanhang och utgångspunkt i nationella mål och riktlinjer.

Granskningen genomförs i 28 skolor och avser undervisning i årskurserna 7–9. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Kunskapsskolan Jönköping i Jönköpings kommun ingår i nämnda granskning. Skolinspektionen besökte Kunskapsskolan Jönköping den 19 april 2017. Besöket genomfördes av undervisningsråden Thomas Nilsson och Anna Wide. Intervjuer med lärare, rektor och elever har genomförts.

Kunskapsskolan Jönköping är en fristående skola i Jönköpings kommun. Skolans huvudman är Kunskapsskolan i Sverige AB. Kunskapsskolan Jönköping har 166 elever i årskurserna 7–9. Enligt inkomna uppgifter från skolans rektor har skolan 13 undervisande lärare i de aktuella årskurserna. Rektorns uppgifter visar att 10 av de undervisande lärarna saknar behörighet i något eller några av de ämnen de undervisar i. Lärarna är organiserade i två arbetslag, ett för årskurs 7 och ett för årskurs 8–9. Skolans lärare är dessutom indelade i fyra ämneslag, där det i respektive lag finns ett antal ämnen representerade.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter redovisas de utvecklingsområden som Skolinspektionen identifierat inom ramen för granskningen följt av en motivering. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektors ledning och organisering avseende granskningens inriktning till stora delar fungerar väl, men behöver utvecklas i visst avseende.

Granskningen visar att rektorn har strategier för att säkra tillgången till behöriga lärare för undervisningen. Genom framförhållning och planering har rektorn under vårterminen en bild av lärarbehörigheten och behov av nyrekrytering av lärare till skolan inför kommande läsår. Annonsering för rekrytering av lärare sker under våren. I rekryteringsprocessen inför det kommande läsåret försöker rektorn öka och komplettera den lärarbehörighet som redan finns vid

skolan. Rektorn vidtar, förutom annonsering, också andra åtgärder för att öka tillgången till behöriga lärare. Exempel på detta är att ta emot studerande vid lärarutbildningar i deras verksamhetsförlagda utbildning (VFU) i syfte att de ska kunna erbjudas anställning på skolan efter fullföljd utbildning. Dessutom för rektorn diskussioner med obehöriga lärare om möjligheter att läsa in behörighet. De lärare som väljer att läsa in behörighet ges förutsättningar för detta genom att de får viss tid avsatt för studier och genom att skolan i förekommande fall bekostar läromedel.

Det framkommer att rektorn fördelar de behöriga lärarna på undervisningsgrupper för att så långt som möjligt använda deras kompetens. Att 10 av skolans 13 lärare saknar behörighet i något eller några av de ämnen de undervisar i får dock konsekvenser för verksamheten. Vid tillfället för granskningen finns inte tillgång till någon behörig lärare i språk (svenska, svenska som andraspråk, engelska, moderna språk) på skolan. Elevernas tillgång till behöriga lärare varierar såväl mellan ämnen som mellan de olika delarna i skolans (huvudmannens) pedagogiska koncept. I de delarna av den planerade undervisningen när eleverna arbetar mer självständigt (Workshops) är tillgången till behöriga lärare lägre än i andra delar av undervisningen (Kommunikationspass och Föreläsningar).

Granskningen visar att rektorn skapat organiserade förutsättningar för att ge eleverna en undervisning som utgår från nationella styrdokument. Det handlar om former för gemensam planering och diskussioner i ämneslag och arbetslag på skolan, men också formaliserat samarbete och möten om undervisning med lärare från huvudmannens andra skolor. Det finns fastställda rutiner på skolan för hur varje lärare digitalt ska dokumentera planerad och genomförd undervisning för såväl elevgrupper som för enskilda elever.

Det framkommer vid granskningen att lärarna på skolan huvudsakligen använder ovan nämnda mötesstrukturer för att tillsammans diskutera hur elevernas kunskaper ska bedömas i förhållande till kunskapskrav. Rektorn har dessutom sett till att lärarna en hel dag varje termin diskuterar bedömningar och betygsättning i samband med att det ges "prognosbetyg" för varje elev och ämne. Förutom nämnda rutiner ska varje lärare, regelbundet för varje ämne och arbetsområde, digitalt dokumentera varje elevs kunskapsutveckling i så kallade bedömningsmatriser.

Rektorn följer på olika sätt upp såväl lärares planering och genomförande av undervisningen som lärarnas arbete med att bedöma elevernas kunskaper. Detta genom att exempelvis ta del av lärarnas läsårsvisa planeringar och genom medarbetarsamtal. Men också genom att jämföra resultat vid nationella ämnesprov med motsvarande ämnesbetyg samt genom att följa upp lärarnas arbete med att bedöma elevers kunskapsutveckling i bedömningsmatriser.

Även om det framkommer att rektorn skapat förutsättningar såväl för en sammanhållen undervisning som för bedömningar av elevers kunskaper i förhållande till kunskapskraven, så visar granskningen att de delarna i verksamheten inte fungerar fullt ut. Här följer en närmare redogörelse av identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område:

- Rektor behöver säkerställa att eleverna i samtliga ämnen får en sammanhållen undervisning som utgår från kunskapsmål.

Motivering till bedömning av identifierat utvecklingsområde

Det framkommer i granskningen att det vid byten av lärare förekommit att elever i några ämnen inte fått en sammanhållen undervisning. Dokumenterade uppgifter om redan planerad och genomförd undervisning har inte funnits att tillgå. Delar av arbetsområden (centralt innehåll i kursplaner) har upprepats i undervisningen. Detta har påverkat elevers möjligheter att komma vidare i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer därmed att rektor behöver genomföra insatser för att säkerställa att eleverna på såväl kort som lång sikt i varje ämne får en undervisning med genomtänkt progression och vars innehåll löpande relaterar till tidigare moment. Detta genom att exempelvis tydliggöra rutiner för överlämning av information om undervisningens innehåll och genomförande vid byten av lärare. Men också genom att säkerställa att information om elevers kunskaper/förmågor överförs vid byten av lärare.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 22 december 2017 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, *Skolinspektionen, Box 2320, SE-403 15 Göteborg*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2016:6993) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har projektledare Malin Salemyr deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Thomas Nilsson
Undervisningsråd/Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/obehoriga-larare/>

Bilaga: Författningsstöd

Behörig för undervisning

2 kap. 13 § skollagen

Granskningen utgår från skollagens definition av en obehörig lärare. Av skollagen följer att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Detta innebär att både legitimerade lärare som undervisar i ett ämne de inte är behöriga att undervisa i, och lärare som helt saknar lärarlegitimation anses vara obehöriga. Obehöriga lärare innefattar även lärare som har lärarexamen och teoretisk behörighet i ämnen de undervisar i men som saknar lärarlegitimation. Begreppet *behörig lärare* utgår utifrån samma definition; behörig lärare avser således lärare med legitimation för de eller de ämnen läraren undervisar.

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Enligt 2 kap. 18 § kan dock undantag från 13 § göras om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven eller om det finns något annat skäl med hänsyn till eleverna. I 19 § framgår dock att om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Enligt 21 § framgår också att i fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare eller förskollärare i skolväsendet gäller att den som ska bedriva undervisning enligt 18 § får anställas högst ett år i sänder.

SFS 2011:326

I behörighetsförordningen preciseras vilken utbildning olika kategorier av lärare ska ha för att vara behörig att bedriva viss undervisning i skolväsendet samt andra bestämmelser om behörighet för lärare. I förarbetena till skollagen (**prop. 2009/10:165**) framhålls vikten av att lärare förutom generell lärarkompetens även besitter specifik kompetens. Med specifik kompetens avses att de lärare som används i undervisningen utöver generell lärarkompetens även har specifik kompetens för olika skolformer, verksamheter, årskurser och ämnen (s. 262). Vidare framkommer i propositionen att för att utbildning och undervisning ska hålla hög kvalitet skall huvudmannen använda lärares kompetens på rätt sätt i undervisningen. Det är rektor som leder och samordnar arbetet inom sitt verksamhetsområde och har ansvar för att planera så att läraren används för sådan undervisning som läraren har utbildning för.

I regeringens proposition (2010/11:20) framgår att ett legitimationssystem är en viktig kvalitetssäkring av lärare och förskollärare och kan därmed höja kvaliteten på den samlade lärarkåren.

Ledning och utveckling av undervisning

2 kap 9 § skollagen

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

2 kap 10 § skollagen

Rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

4 kap. 4 § skollagen

Rektor är ansvarig för planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolenheten. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Lgr11 avsnitt 2.8

Rektor i egenskap av pedagogisk ledare har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Allmänna råd för planering och genomförande av undervisningen

Allmänna råd för bland annat grundskolan för att stödja lärare, rektorer och huvudmän i arbetet med hur skolförfattningarna bör hanteras i den pedagogiska praktiken avseende planering och genomförande av undervisningen.

SKOLFS 2014:44

Rektor ska ansvara för att en nyanställd lärares introduktionsperiod planeras på ett sådant sätt att läraren ges tillräckligt stöd utifrån sina tidigare kunskaper, erfarenheter och förmåga att fungera självständigt i sin yrkesroll. En mentor utses av rektorn till den lärare som genomför introduktionsperioden och mentorn ska så långt det är möjligt ha samma behörighet som läraren. Mentorn ska ges förutsättningar och tillräckligt stöd för att kunna fullgöra sin uppgift.

Skolverkets stödmaterial om introduktionsperiod för nyanställda lärare och förskollärare (2015)

Betyg och bedömning

3 kap. 14 § skollagen

Rektor ansvarar för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.